

brzmienie pierwotne (od 2002-10-07)

Dyrektywa Komisji 2002/77/WE z dnia 16 września 2002 r. w sprawie konkurencji na rynkach sieci i usług łączności elektronicznej Tekst mający znaczenie dla EOG z dnia 2002-09-16 (Dz.Urz.UE.L 2002 Nr 249, str. 21)

wydanie specjalne Dz.Urz.UE.WS rozdział 8 tom 2, str. 178

© European Communities (Wspólnoty Europejskie), <http://eur-lex.europa.eu/>

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 86 ust. 3, a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dyrektywa Komisji 90/388/EWG z dnia 28 czerwca 1990 r. w sprawie konkurencji na rynkach usług telekomunikacyjnych^[1], ostatnio zmieniona dyrektywą 1999/64/WE^[2], była wielokrotnie w istotny sposób zmieniana. Z uwagi na to, że mają zostać wprowadzone dalsze zmiany, tekst dyrektywy należy sformułować ponownie dla jej większej przejrzystości.
- (2) Artykuł 86 Traktatu powierza Komisji zadanie zapewnienia, aby w odniesieniu do przedsiębiorstw publicznych i przedsiębiorstw korzystających z praw specjalnych lub wyłącznych Państwa Członkowskie wykonywały swoje obowiązki wynikające z prawa wspólnotowego. Na podstawie art. 86 ust. 3 Komisja może określić i objaśnić zobowiązania wynikające z tego artykułu i w ramach tego uprawnienia ustalić warunki niezbędne do umożliwienia Komisji skutecznego wykonywania obowiązku nadzoru nałożonego na nią na mocy tego ustępu.
- (3) Dyrektywa 90/388/EWG zobowiązywała Państwa Członkowskie do uchylenia praw specjalnych i wyłącznych do świadczenia usług telekomunikacyjnych, początkowo w zakresie usług innych niż telefonia głosowa, usługi satelitarne i radiowa łączność ruchoma, a następnie stopniowo ustanowiła pełną konkurencję na rynku telekomunikacji.
- (4) Na mocy art. 95 Traktatu Parlament Europejski i Rada przyjęły wiele innych dyrektyw w tej dziedzinie, których zasadniczym celem było ustanowienie rynku wewnętrznego usług telekomunikacyjnych poprzez wykonywanie zasady otwartej sieci oraz świadczenie usługi powszechnej w środowisku otwartych i konkurencyjnych rynków. Niniejsze dyrektywy powinny zostać uchylone z mocą od dnia 25 lipca 2003 r., gdy będą stosowane nowe ramy regulacyjne sieci i usług łączności elektronicznej.
- (5) Nowe ramy regulacyjne łączności elektronicznej obejmują jedną dyrektywę ogólną, dyrektywę 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa ramowa)^[3] oraz cztery dyrektywy szczególne: dyrektywę 2002/20/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie zezwoleń na udostępnienie sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa o zezwoleniach)^[4], dyrektywę 2002/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie dostępu do sieci łączności elektronicznej i urządzeń towarzyszących oraz wzajemnych połączeń (dyrektywa o dostępie)^[5], dyrektywę 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników (dyrektywa o usłudze powszechnej)^[6] i dyrektywę 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotyczącą przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej)^[7].
- (6) W świetle rozwoju, jaki charakteryzuje proces liberalizacji i stopniowego otwierania rynków telekomunikacji w Europie od 1990 r., niektóre definicje stosowane w dyrektywie 90/388/EWG i w aktach ją zmieniających powinny być dostosowane w celu odzwierciedlenia najnowszych osiągnięć technologicznych w dziedzinie telekomunikacji lub zastąpione nowymi w celu uwzględnienia zjawiska zbieżności, które kształtowało w ostatnich latach branżę technologii informatycznych, mediów i telekomunikacji. Brzmienie niektórych przepisów, jeżeli to możliwe, powinno być bardziej objaśnione w celu ułatwienia ich stosowania, uwzględniając w stosownych

przypadkach, właściwe dyrektywy przyjęte na mocy art. 95 Traktatu oraz doświadczenie zdobyte przy wykonywaniu dyrektywy 90/388/EWG ze zmianami.

(7) W niniejszej dyrektywie występują odniesienia do „usług łączności elektronicznej” i „sieci łączności elektronicznej” zamiast wcześniej stosowanych pojęć „usługi telekomunikacyjne” i „sieci telekomunikacyjne”. Te nowe definicje są niezbędne w celu uwzględnienia zjawiska zbieżności poprzez objęcie jedną jednolitą definicją wszystkich usług i/lub sieci łączności elektronicznej związanych z przekazywaniem sygnałów drogą telegraficzną, radiową, optyczną lub za pomocą innych środków elektromagnetycznych (tzn. sieci stałych, bezprzewodowych, telewizji kablowej i sieci satelitarnych). Zatem transmisję i nadawanie programów radiowych i telewizyjnych należy uznać za usługę łączności elektronicznej, podobnie sieci wykorzystywane do takiej transmisji i nadawania należy uznać za sieci łączności elektronicznej. Ponadto należy wyjaśnić, że nowa definicja sieci łączności elektronicznej obejmuje również sieci światłowodowe, które umożliwiają stronom trzecim, posługującym się własnymi urządzeniami przełączającymi i routingowymi, przekazywanie sygnałów.

(8) W tym kontekście należy wyraźnie zaznaczyć, że Państwa Członkowskie muszą uchylić (jeśli jeszcze tego nie zrobiły) prawa wyłączne i specjalne do udostępniania wszystkich sieci łączności elektronicznej, nie tylko tych w odniesieniu do świadczenia usług łączności elektronicznej, oraz powinny zapewnić, aby przedsiębiorstwa były uprawnione do świadczenia takich usług bez uszczerbku dla przepisów dyrektyw 2002/19/WE, 2002/20/WE, 2002/21/WE i 2002/22/WE. Definicja sieci łączności elektronicznej oznacza także, że Państwa Członkowskie nie mogą ograniczać prawa operatora do tworzenia, rozbudowy i/lub udostępniania sieci kablowej z uwagi na to, że taka sieć może być również wykorzystywana do transmisji programów radiowych i telewizyjnych. W szczególności prawa specjalne lub wyłączne, które oznaczają ograniczenie zastosowania sieci łączności elektronicznej do transmisji i rozpowszechniania sygnałów telewizyjnych, są sprzeczne z art. 86 ust. 1 łącznie z art. 43 (prawo przedsiębiorczości) i/lub art. 82 lit. b) Traktatu WE w zakresie, w jakim umożliwiają przedsiębiorstwu dominującemu ograniczanie „produkcji, rynków lub rozwoju technicznego ze szkodą dla konsumentów”. Pozostaje to jednakże bez uszczerbku dla szczególnych reguł przyjętych przez Państwa Członkowskie zgodnie z prawem wspólnotowym, w szczególności zgodnie z dyrektywą Rady 89/552/EWG z dnia 3 października 1989 r.^[8] w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich, dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej, zmienioną dyrektywą 97/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady^[9] regulującą rozpowszechnianie programów audiowizualnych przeznaczonych dla ogółu społeczeństwa.

(9) Zgodnie z zasadą proporcjonalności świadczenie usług łączności elektronicznej oraz tworzenie i udostępnianie sieci łączności elektronicznej w Państwach Członkowskich nie powinno dłużej podlegać systemowi licencjonowania, lecz systemowi ogólnego zezwolenia. Jest to również wymagane przez dyrektywę 2002/20/WE, zgodnie z którą usługi lub sieci łączności elektronicznej powinny być udostępniane na podstawie ogólnego zezwolenia, a nie na podstawie licencji. Strona poszkodowana powinna mieć prawo zakwestionowania decyzji uniemożliwiającej jej świadczenie usług lub udostępnianie sieci łączności elektronicznej przed niezależnym organem, a w ostateczności przed sądem lub trybunałem. Podstawową zasadą prawa wspólnotowego jest prawo jednostki do skutecznej ochrony sądowej w każdym przypadku, gdy środek podjęty przez państwo narusza prawa przyznane jej na mocy przepisów dyrektywy.

(10) Władze publiczne mogą wywierać dominujący wpływ na zachowanie przedsiębiorstw publicznych, co wynika albo z reguł dotyczących przedsiębiorstwa, albo ze sposobu rozdzielania pakietów akcji. Zatem w przypadku gdy Państwa Członkowskie kontrolują zintegrowanych wertykalnie operatorów sieciowych, którzy obsługują sieci utworzone na podstawie praw specjalnych lub wyłącznych, te Państwa Członkowskie w celu zapobieżenia możliwym naruszeniom traktatowych reguł konkurencji powinny zapewnić, aby tacy operatorzy, gdy zajmują dominującą pozycję na rynku właściwym, nie prowadzili dyskryminacji na korzyść swojej własnej działalności. Z powyższego wynika, że Państwa Członkowskie powinny podjąć wszelkie środki niezbędne do zapobieżenia jakiegokolwiek dyskryminacji między takimi zintegrowanymi wertykalnie operatorami a ich konkurentami.

(11) Niniejsza dyrektywa powinna objaśnić również zasadę wynikającą z dyrektywy Komisji 96/2/WE z dnia 16 stycznia 1996 r. zmieniającą dyrektywę 90/388/WE w odniesieniu do łączności ruchomej i osobistej^[10], stanowiąc, że Państwa Członkowskie nie powinny przyznawać praw wyłącznych lub specjalnych do wykorzystywania częstotliwości radiowych oraz że prawa do wykorzystywania tych częstotliwości powinny być przydzielane według obiektywnych, niedyskryminacyjnych i przejrzystych procedur. Pozostaje to bez uszczerbku dla szczególnych kryteriów i procedur przyjętych przez Państwa Członkowskie w odniesieniu do przyznawania takich praw dostawcom usług nadawania programów radiowych lub telewizyjnych, mając na celu realizowanie celów o interesie ogólnym zgodnie z prawem wspólnotowym.

(12) Każdy program narodowy na podstawie dyrektywy 2002/22/WE, którego celem jest podział kosztów netto poniesionych w związku z obowiązkiem świadczenia usługi powszechnej, opiera się na obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriach oraz jest zgodny z zasadami proporcjonalności i najmniejszego zakłócenia rynku. Najmniejsze zakłócenie rynku oznacza, że składki powinny być uzyskiwane w sposób, który w miarę możliwości minimalizuje wpływ obciążenia finansowego przypadającego na użytkowników końcowych, na przykład poprzez możliwie najszersze rozłożenie składek.

(13) W przypadku gdy prawa i obowiązki wynikające z konwencji międzynarodowych ustanawiających międzynarodowe organizacje satelitarne nie są zgodne z regułami konkurencji Traktatu, Państwa Członkowskie zgodnie z art. 307 Traktatu WE powinny podjąć wszelkie właściwe kroki zmierzające do wyeliminowania takich niezgodności. Niniejsza dyrektywa powinna objaśniać ten obowiązek, ponieważ art. 3 dyrektywy 94/46/WE^[11] zobowiązywał jedynie Państwa Członkowskie do „przekazywania Komisji” posiadanych przez nie informacji o takich niezgodnościach. Artykuł 11 niniejszej dyrektywy powinien objaśnić obowiązek Państw Członkowskich w zakresie usunięcia wszelkich ograniczeń, jakie mogą nadal obowiązywać ze względu na te konwencje międzynarodowe.

(14) Niniejsza dyrektywa powinna utrzymać obowiązek nałożony na Państwa Członkowskie dyrektywą 1999/64/WE celem zapewnienia, aby dominujący dostawcy sieci łączności elektronicznej oraz publicznych usług telefonicznych obsługiwali swoją publiczną sieć łączności elektronicznej i sieć telewizji kablowej jako odrębne osoby prawne.

(15) Niniejsza dyrektywa powinna pozostać bez uszczerbku dla obowiązków Państw Członkowskich dotyczących terminów określonych w części B załącznika I, w których Państwa Członkowskie mają wykonać poprzednie dyrektywy.

(16) Państwa Członkowskie powinny przekazać Komisji wszelkie informacje niezbędne do wykazania, że istniejące krajowe przepisy wykonawcze odzwierciedlają objaśnienia przewidziane w niniejszej dyrektywie w porównaniu z dyrektywami 90/388/WE, 94/46/WE, 95/51/WE^[12], 96/2/WE, 96/19/WE^[13] i 1999/64/WE.

(17) W świetle powyższego dyrektywa 90/388/WE powinna zostać uchylona,
PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Art. 1.

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- 1) „sieć łączności elektronicznej” oznacza systemy przekazu i, w stosownych przypadkach, urządzenia przełączające lub routinguowe oraz inne urządzenia pozwalające na przekazywanie sygnałów za pomocą kabla, drogą radiową, optyczną lub innymi środkami elektromagnetycznymi, w tym sieci satelitarne, stałe (komutacja łączy i pakietów, w tym Internet) oraz ruchome sieci naziemne, a także okablowanie elektryczne w zakresie, w jakim są wykorzystywane do celów przesyłania sygnałów, sieci wykorzystywane do nadawania programów radiowych i telewizyjnych oraz sieci telewizji kablowej, bez względu na rodzaj przesyłanych informacji;
- 2) „publiczna sieć łączności” oznacza sieć łączności elektronicznej wykorzystywaną w całości lub głównie do świadczenia publicznych usług łączności elektronicznej;

- 3) „usługi łączności elektronicznej” oznaczają usługi normalnie świadczone za wynagrodzeniem, które obejmują w całości lub głównie przesyłanie sygnałów za pomocą sieci łączności elektronicznej, w tym usługi telekomunikacyjne i usługi transmisji w sieciach używanych do nadawania, ale z wyłączeniem usług polegających na zapewnianiu lub wykonywaniu kontroli redaktorskiej nad treścią przekazywaną za pomocą sieci i usług łączności elektronicznej; nie obejmuje to usług społeczeństwa informacyjnego, określonych w art. 1 dyrektywy 98/34/WE, które nie polegają w całości lub głównie na przesyłaniu sygnałów w sieciach łączności elektronicznej;
- 4) „publicznie dostępne usługi łączności elektronicznej” oznaczają usługi łączności elektronicznej dostępne ogółowi społeczeństwa;
- 5) „prawa wyłączne” oznaczają prawa przyznane przez Państwo Członkowskie jednemu przedsiębiorstwu poprzez jakikolwiek instrument prawny, regulacyjny lub administracyjny, zastrzegając dla niego prawo do świadczenia usług łączności elektronicznej lub podjęcia działalności w zakresie łączności elektronicznej w obrębie określonego obszaru geograficznego;
- 6) „prawa specjalne” oznaczają prawa przyznane przez Państwo Członkowskie ograniczonej liczbie przedsiębiorstw poprzez jakikolwiek instrument prawny, regulacyjny lub administracyjny, który w obrębie określonego obszaru geograficznego:
 - a) wyznacza lub ogranicza do dwu lub więcej liczbę przedsiębiorstw, które uzyskały zezwolenie na świadczenie usług łączności elektronicznej lub podejmowanie działalności w zakresie łączności elektronicznej, inaczej niż zgodnie z obiektywnymi, proporcjonalnymi i niedyskryminacyjnymi kryteriami, lub
 - b) przyznaje przedsiębiorstwom, inaczej niż zgodnie z takimi kryteriami, korzyści prawne lub regulacyjne, które istotnie wpływają na zdolność jakiegokolwiek innego przedsiębiorstwa do świadczenia tych samych usług łączności elektronicznej lub podjęcia tej samej działalności z zakresu łączności elektronicznej w obrębie tego samego obszaru geograficznego na zasadniczo równoważnych warunkach;
- 7) „sieć naziemno-satelitarna” oznacza konfigurację dwu lub więcej stacji naziemnych współpracujących ze sobą za pomocą satelity;
- 8) „sieć telewizji kablowej” oznacza każdą opartą głównie na okablowaniu infrastrukturę, utworzoną zasadniczo do celów dostarczania lub rozpowszechniania audycji radiowych lub telewizyjnych dla publiczności.

Art. 2.

Prawa wyłączne i specjalne w odniesieniu do sieci łączności elektronicznej i usług łączności elektronicznej

1. Państwa Członkowskie nie przyznają oraz nie utrzymują w mocy praw wyłącznych lub specjalnych w odniesieniu do tworzenia i/lub zapewnienia sieci łączności elektronicznej, lub w odniesieniu do świadczenia publicznie dostępnych usług łączności elektronicznej.

2. Państwa Członkowskie podejmują wszelkie środki niezbędne do zapewnienia, aby każde przedsiębiorstwo było uprawnione do świadczenia usług łączności elektronicznej lub do utworzenia, rozszerzenia lub zapewnienia sieci łączności elektronicznej.

3. Państwa Członkowskie zapewniają, aby nie były nałożone lub utrzymane żadne ograniczenia w zakresie świadczenia usług łączności elektronicznej za pomocą sieci łączności elektronicznej, utworzonych przez dostawców usług łączności elektronicznej, za pomocą infrastruktur zapewnianych przez strony trzecie, lub przy współużytkowaniu sieci, innych urządzeń lub terenu bez uszczerbku dla przepisów dyrektyw 2002/19/WE, 2002/20/WE, 2002/21/WE i 2002/22/WE.

4. Państwa Członkowskie zapewniają, aby ogólne zezwolenie udzielone przedsiębiorstwu na świadczenie usług łączności elektronicznej lub utworzenie i/lub zapewnienie sieci łączności elektronicznej, jak również aby warunki związane z tym zezwoleniem opierały się na obiektywnych, niedyskryminacyjnych, proporcjonalnych i przejrzystych kryteriach.

5. W odniesieniu do każdej decyzji podjętej na podstawach określonych w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2002/20/WE uniemożliwiającej przedsiębiorstwu świadczenie usług lub zapewnienie sieci łączności elektronicznej podaje się przyczyny.

Każda z poszkodowanych stron powinna mieć możliwość zakwestionowania takiej decyzji przed organem niezależnym od stron oraz w ostateczności przed sądem lub trybunałem.

Art. 3.

Przedsiębiorstwa publiczne zintegrowane wertykalnie

W uzupełnieniu do wymagań określonych w art. 2 ust. 2 i bez uszczerbku dla art. 14 dyrektywy 2002/21/WE Państwa Członkowskie zapewniają, aby przedsiębiorstwa publiczne zintegrowane wertykalnie zapewniające sieci łączności elektronicznej oraz posiadające pozycję dominującą nie dyskryminowały na korzyść własnej działalności.

Art. 4.

Prawo do wykorzystywania częstotliwości

Bez uszczerbku dla szczególnych kryteriów i procedur przyjętych przez Państwa Członkowskie w odniesieniu do przyznawania praw do wykorzystywania częstotliwości radiowych dostawcom usług w dziedzinie nadawania programów radiowych lub telewizyjnych, mając na celu realizowanie celów o interesie ogólnym zgodnie z prawem wspólnotowym:

- 1) Państwa Członkowskie nie przyznają praw wyłącznych lub specjalnych do wykorzystywania częstotliwości w odniesieniu do świadczenia usług łączności elektronicznej;
- 2) przydzielanie częstotliwości w odniesieniu do usług łączności elektronicznej opiera się na obiektywnych, przejrzystych, niedyskryminacyjnych oraz proporcjonalnych kryteriach.

Art. 5.

Usługi informacyjne

Państwa Członkowskie zapewniają, aby wszelkie prawa wyłączne i/lub specjalne w odniesieniu do tworzenia i świadczenia usług informacyjnych na ich terytorium, włącznie z publikacją książek telefonicznych, jak i usługami informacji telefonicznej, zostały uchylone.

Art. 6.

Obowiązki świadczenia usługi powszechnej

1. Każdy program narodowy na podstawie dyrektywy 2002/22/WE, mający na celu podzielenie kosztu netto wynikającego z obowiązków świadczenia usługi powszechnej opiera się na obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriach oraz jest zgodny z zasadą proporcjonalności i najmniejszego zakłócenia rynku. W szczególności, gdy obowiązki świadczenia usługi powszechnej są nałożone w całości lub częściowo na przedsiębiorstwo państwowe świadczące usługi łączności elektronicznej, uwzględnia się to przy obliczaniu każdego udziału w kosztach netto wynikających z obowiązków świadczenia usługi powszechnej.

2. Państwa Członkowskie powiadamiają Komisję o każdym programie określonym w ust. 1.

Art. 7.

Satelity

1. Państwa Członkowskie zapewniają, aby wszelkie regulacyjne zakazy lub ograniczenia w ofercie pojemności segmentu kosmicznego w odniesieniu do mającego zezwolenie operatora sieci naziemno-satelitarnej zostały usunięte oraz upoważniają na swoim terytorium każdego dostawcę segmentu do sprawdzenia, czy sieć naziemno-satelitarna używana w połączeniu z segmentem danego dostawcy jest zgodna z opublikowanymi warunkami dostępu do pojemności segmentu takiej osoby.

2. Państwa Członkowskie będące stroną konwencji międzynarodowych ustanawiających

międzynarodowe organizacje satelitarne, w przypadku gdy takie konwencje nie są zgodne z regułami konkurencji Traktatu WE, podejmują wszelkie właściwe kroki zmierzające do wyeliminowania tych niezgodności.

Art. 8.

Sieci telewizji kablowej

1. Każde Państwo Członkowskie zapewnia, aby żadne przedsiębiorstwo zapewniające publiczne sieci łączności elektronicznej nie obsługiwało swojej sieci telewizji kablowej przy wykorzystaniu tej samej osoby prawnej, jaką wykorzystuje przy obsłudze innej publicznej sieci łączności elektronicznej, w przypadku gdy takie przedsiębiorstwo:

- a) jest kontrolowane przez to Państwo Członkowskie lub korzysta z praw specjalnych; oraz
- b) dominuje na znacznej części wspólnego rynku w zakresie zapewniania publicznej sieci łączności elektronicznej oraz świadczenia publicznie dostępnych usług telefonicznych; oraz
- c) obsługuje sieć telewizji kablowej utworzoną na mocy prawa specjalnego lub wyłącznego na tym samym obszarze geograficznym.

2. Pojęcie „publicznie dostępne usługi telefoniczne” uznane jest za równoznaczne z pojęciem „publiczne usługi telefonii głosowej” określonym w art. 1 dyrektywy 1999/64/WE.

3. Państwa Członkowskie, które uznają, iż istnieje dostateczna konkurencja w zapewnianiu infrastruktury i usług pętli lokalnej na ich terenie, powiadamiają Komisję odpowiednio. Informacje takie obejmują szczegółowy opis struktury rynku. Przekazane informacje są udostępniane każdej zainteresowanej stronie na wniosek, uwzględniając uzasadniony interes przedsiębiorstw w zakresie ochrony tajemnicy handlowej.

4. Komisja decyduje w odpowiednim czasie, po wysłuchaniu uwag tych stron, czy obowiązek prawnej odrębności może zostać zniesiony w zainteresowanym Państwie Członkowskim.

5. Komisja dokona oceny stosowania niniejszego artykułu nie później niż dnia 31 grudnia 2004 r.

Art. 9.

Państwa Członkowskie nie później niż do dnia 24 lipca 2003 r. przekazują Komisji takie informacje, które pozwolą Komisji na potwierdzenie, że przepisy niniejszej dyrektywy zostały wykonane.

Art. 10.

Utrata mocy

Dyrektywa 90/388/WE, zmieniona dyrektywą wymienioną w części A załącznika I, traci moc z dniem 25 lipca 2003 r., bez uszczerbku dla obowiązków Państw Członkowskich w odniesieniu do terminów transpozycji ustanowionych w części B załącznika I.

Odniesienia do dyrektyw, które utraciły moc, są traktowane jako odniesienia do niniejszej dyrektywy i odczytywane zgodnie z tabelą korelacji w załączniku II.

Art. 11.

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*.

Art. 12.

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 16 września 2002 r.

W imieniu Komisji: Mario MONTI Członek Komisji

Załącznik I.

Wykaz dyrektyw, które tracą moc oraz daty transpozycji

Załącznik II.

Tabela korelacji